

ՀԻՆՏԵՆՊՈՒՐԿ, ԻԹԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Հինաձև կուրդի ընտրութենէն վերջ, երբ տեսնուեցաւ որ Հիթլեր 13 միլիոնէն աւելի ծայր մը ապահովեց իր յաղթանակին համար, ամբողջ աշխարհի ուստի թիւեր կերպարանցաւ ամսուայ 24ին տեղի ունենալիք Բրուսիական Տիլէթի ընտրութիւններուն վրայ, որ Գերմանիոյ երեք չորրորդը կազմող Բրուսիական ընտրութիւնը պիտի թափարկէ: Հին է որ Հիթլերականութիւնը պիտի հարուածէ գերման սոցիալ դեմոկրատիան, որ գերիշխող եղած էր մինչև հիմա Բրուսիական Լանտագի մէջ, ինչպէս նաև ունէր ձեռքին մէջ անոր կառավարութեան ղեկը:

Ինչ կախով Պրուսիան և Սեվրիլիկ, ստիպ դեմոկրատ կառավարողներ, պիտի կրնան դիմարտել հիթլերեան դուստրոն, կարելի չէ գուշակել. բայց հիմա կըրնէ ակնհայտ է որ իր վերջին նստաշրջանին հաջի վեց նաջի երեսփոխաններ պարունակող Բրուսիական Տիլէթը, որ 450 նախամեք կը հանէր իր մէջ, անուազն 180 նախմեք պիտի սենեայայ այս անգամ. և այս թիւը բաւական է շրջելու թէ՛ Բրուսիական կառավարական կազմը թէ՛ որ ալ Reichի վարած ներքին թէ՛ արտաքին քաղաքականութիւնը:

Այս ընտրութիւններուն մէջ եթէ նախմեք աւելի խոչոր տակոս մը ապահովեն, ինչ որ հասնականութեան սահմանէն շատ հեռու չէ, այն առան, Հիթլերի նախագահական ընտրութեանը թափանցիկ նախապայտը հանդիսացող Հինաձեւ կուրդի է որ իր կամքով կառավարութեան ղեկը պիտի յանձնէ Հիթլերին, և ո՞վ գիտէ, գուցէ այդ զինդուութիւնը պիտի ընէ Հինաձեւ կուրդի հոգեկան մեծ գոնուականութեան մը ինչպես իր երկկուսայ կազմակերպ պարտաւորները: Նկատելով որ գերմանական ընտրութեանը արդիւնքը ամենամեծ ազդեցութիւնը պիտի թողու Եւրոպայի շատ զբոսող ընտր կարևոր հարցերու վերայ, կարճէ ակնարկ մը նետել գերման իմաստասէրներուն եւ քաղաքական բաժանմունքներու վրայ, որոնք որքան ալ ազուակ յարուցանեն և իրար բըզբաւելու աստիճան ընտրական քուստ պայտքարի մը մէջ գտնուին, իրարմէ շատ մեծ արբերութիւն ունեցող հայեացքներով և տեսակէտներով չէ որ կը մեղադրեն Գերմանական կամ Բրոյնիան:

Իր, մեր տեղեկագործ ինքնուրոյն ղեկի, մեր ինքնուրոյն և անկախ կեանքի իրարու ներքին խոր գիտակցութիւնը ունենալը, և չուզեցինք ոչ իսկ չիւզի մը զինքն աչք իրաւունքէն: Որովհետև Հայ ազգի ուղեցիները, և մեր թեղիները ըլլալ Ռուս ան Լուսաւորական Հայ, կամ Կաթողիկէ Հայ, կամ Բողոքական Հայ էինք, մեզ չի հարուածեցին որովհետև Դանիակական, Հնչակեան կամ Ռամկավար կամ Ալեքոբ հայ էինք, այլ ուղեցիներ մեզ բնակիչ ընել անկախ, որովհետև Հայ էինք, պարզապէս Հայ: Եւ մենք տանց հաշուելու կամ քաղաքացի մեր կամ մեր թշնամուն ոչ մը զիմարեցինք և մեր նահատակութիւնը ցոյց տուինք որ անկախ լինելու մեզ չուզեցին: Մեր թեղիներն ունեցան իրարմէ անկախ և սուրբ թշնամի սրբապետութիւնը: Մեր թշնամի կը կարծէր թէ փնտրուցեր է մեզ, մենք հիմնեցինք մեր անկախ հասարակութիւնը և ետադրուց պարզեցինք Արարատի գագաթին:

Վրէժի խօսքեր կը լսուին այստեղ և մեր ամենուրեք հոգիներն մէջ: Այո՛, վրէժ, նուիրական վրէժ անմոռանալի ոգիներն ղեկ: Ողբով պիտի ըլլար եթէ ամէն հայու հոգիներն մէջ մշտապէս չի մնար այդ վրէժը: Բայց ինչ վրէժ: Անհատական ճգնժամ վրէժ՝ անհատներէ անուրու: Այլ իրրև ամբողջութիւն չի հետադրեցին շայտութեան թուն շահը: Այլ ինքնին կը կատարուի արդէն իրազ քնական քերտմով: Ամենամեծ վրէժը, որ կրնանք տանել այդ կանգնեցնելն է նորէն մեր անկախ և ինքնուրոյն թեղի ուրիշ: Ան ապահովելն է Հայ Յեղի գոյութիւնը, անհայ գոյութիւնը: Այդ վրէժ մենք տանք երբ պատմութեան ընթացիկը շատերէ: Հողմը և Բիւզանդիան, որոնք մեզ կոխտուել ուղեցին, ո՛րք են այսօր, չկան: Ո՛րք են Մամուլները, ո՛րք են Թաթարները... չկան: Իսկ Հայ կանգնուելն է զեռն: Վրէժ մենք պիտի ոյնն ձեռք կոտորենք ոչ ոքի վրէժ: Մեր ևս ոճրապարտ Յեղ ու Պետութիւն: Պէտք է որ մեր վրէժը, մեր հուժկու վրէժը անհենք ընելով Ո՛րք են, չկան: Իսկ մենք կանգ և կը մնանք: Եւ միևնույն, մէկ ճակատով պիտի ձգտուինք, պէտք է ուխտելու ձգտել այդ վրէժին: Հայը իր գոյութեան համար գիտէ նահատակուիլ. այդ վրէժի ճամբան ալ այդ պատուանին վրայն է կանգնել: Պատրաստ նահատակուելու զազափարի համար, մեր թեղի գոյութեան համար, եթէ կուզենք նահատակներ չունենալ:

ՔՐՈՍՔԷՐ ՍԵՐՏԷ

Ք Ա Ր Մ Ե Ն

— Մենք կազմաք անկեղծ համար չէ որ ստեղծուած ենք, ըսաւ ան: Մեր ճակատագիրը, բայց յոնքու թակէն ապրին է: Դե՛, ես գործ որ պատրաստած եմ արդէն ձիւրալիթարի մէջ, նախան պէն. փոզէ՛ի հետ: Բամպակեղէններ ունի և միայն թեղի է որ կը սպասէ անցնելու համար. թու վրայ միայն կը վստահի: Ինչ պիտի ըսեն ձիւրալիթարի մեր աշխատակիցները, եթէ կտորս կրնան խօսել:

Համաձայնեցայ ու կրկին ձեռք առի իմ անպիտան արհեստը:

Կրնա՞սի մէջ իմ պարզեամբ օրերուս, ցլամարտութիւններ տեղի ունեցան, որոնց ներկայ եղաւ Քարմէն: Վերադարձին, ինձի շատ էր խօսած նիզակահարի մը մասին, որ Լուսա կը կը կոչուէր: Քարմէն գիտէր անոր ձիւն անուս: Նր և ասեղնադրոնուած կարգաւորին հիմնով, Ուշաձիթի ընկն չէր ըրած ատոր: Փուսակներ, քովս մնացող ընկեր, ըսաւ որ մը, թէ Քարմէնը տեսած է խանութի մը մէջ, Լուսապին հետ միասին Աւելի վարդով գիտէ: Հարցուցի Քարմէնին, թէ ինչպէս և ինչու յարաբերութիւն էր հաստատած նր. զգուշակուիլ հետ:

— Տղայ մըն է, ըսաւ ինձի, որուն հետ կարելի է գործ մը ընել: Գիտե՞ր արժուակ կը հանէ, նշան է թէ կամ ջուր

Հիթլերականութիւնը կուսակցութիւն մը ըլլալէ աւելի, մասնադու թիւն մըն է: Հիթլեր կարողացած ըլլալով իր շուրջը հաւաքել և կազմակերպել Գերմանիոյ երիտասարդ ղեկավարները, գտնուց կ'ոգեւորէ և կ'առաջնորդէ միանգամայն պոլիտիկան սկզբունքներով: Գերման կուսակցական կուրդներու միջոցին քաղաքականները և ծրարները շատ մակերեսային և երևուցական կը մնան, իրականին մէջ տարբեր սերունդներու հասկացողութեանը բախումը ըլլալով այդ պայտքարը: Հիթլերի մարդկաներուն Հինաձեւ կուրդի կողմնակիցներուն չնեւրած միակ բանն է, այս վերջիններուն վարած մեծ քաղաքականութիւնը: Յըրանայի հանդէպ, ոչ թէ ոգիով այլ միայն ձեռով: Միայն է կարծի, որ անոնք մէջ կ'անձայնութիւն գոյութիւն չունեն: ոչ թէ միայն անկողնիս և կեդրոնական խմբակցութիւններու միջև համաձայնութիւն գոյութիւն ունի, այլ նաև անոնց և ստիպ դեմոկրատներու միջև:

Արևմտ կարելի է ըսել որ, գերմաններ որքան ալ բաւուրած ըլլան իրենց ներքին խնդիրներուն մէջ, սզգային confessionnelle կեանքի մէջ կը պահեն իրենց միութիւնը: Պրուսիայի և դաշնագրիներու գործարարութեան հանգձու Գերմանները, նախ քան պատերազմ ինքնուրոյն շարժումը ազգ կը նկատէին: Սահմանող 1871էն վերջ, 1918ի պարտութենէն ի վեր կըրն անարտիքոս ազգայն կարելի է նաեւ ըսել որ եթէ Գերման մտնի չունենար Պրուսիան իրեն զրամ մտնի չունենար Պրուսիան իրեն զրամ: ոչ մէկ տան պիտի կրնար իրաւականապէս գերման քաղաքական և հողային միութիւնը:

Գերման կաթողիկէ կեդրոնը, որուն կը պատկանի Պրուսիան և որը յաղթող ցուց Հինաձեւ կուրդի ընտրութիւնը, կ'ընկելով սոցիալ դեմոկրատ ակազմութեան, ինքզինքը ցոյց կուտայ իրեն հայաստէր և իրրև այդ հաստքը և վերադարձութիւն կը ներշնչէ Քրուսիան: կարգ մը հասանցներու, որոնք զլիսաւոր օրկաններն են ընկերակցական «Populaire» թերթը և կզբաղանքները «La Croix»: Բայց իրականին մէջ, Հինաձեւ կուրդի խաղաղասիրութիւնը կը կայանայ պատերազմի աւելի պատեճ առթիթին պայթեցնելու մէջ: Եթէ այսպէս յոյնքեր պէտք ըլլային, պիտի լինէինք

Իր, մեր տեղեկագործ ինքնուրոյն ղեկի, մեր ինքնուրոյն և անկախ կեանքի իրարու ներքին խոր գիտակցութիւնը ունենալը, և չուզեցինք ոչ իսկ չիւզի մը զինքն աչք իրաւունքէն: Որովհետև Հայ ազգի ուղեցիները, և մեր թեղիները ըլլալ Ռուս ան Լուսաւորական Հայ, կամ Կաթողիկէ Հայ, կամ Բողոքական Հայ էինք, մեզ չի հարուածեցին որովհետև Դանիակական, Հնչակեան կամ Ռամկավար կամ Ալեքոբ հայ էինք, այլ ուղեցիներ մեզ բնակիչ ընել անկախ, որովհետև Հայ էինք, պարզապէս Հայ: Եւ մենք տանց հաշուելու կամ քաղաքացի մեր կամ մեր թշնամուն ոչ մը զիմարեցինք և մեր նահատակութիւնը ցոյց տուինք որ անկախ լինելու մեզ չուզեցին: Մեր թեղիներն ունեցան իրարմէ անկախ և սուրբ թշնամի սրբապետութիւնը: Մեր թշնամի կը կարծէր թէ փնտրուցեր է մեզ, մենք հիմնեցինք մեր անկախ հասարակութիւնը և ետադրուց պարզեցինք Արարատի գագաթին:

Վրէժի խօսքեր կը լսուին այստեղ և մեր ամենուրեք հոգիներն մէջ: Այո՛, վրէժ, նուիրական վրէժ անմոռանալի ոգիներն ղեկ: Ողբով պիտի ըլլար եթէ ամէն հայու հոգիներն մէջ մշտապէս չի մնար այդ վրէժը: Բայց ինչ վրէժ: Անհատական ճգնժամ վրէժ՝ անհատներէ անուրու: Այլ իրրև ամբողջութիւն չի հետադրեցին շայտութեան թուն շահը: Այլ ինքնին կը կատարուի արդէն իրազ քնական քերտմով: Ամենամեծ վրէժը, որ կրնանք տանել այդ կանգնեցնելն է նորէն մեր անկախ և ինքնուրոյն թեղի ուրիշ: Ան ապահովելն է Հայ Յեղի գոյութիւնը, անհայ գոյութիւնը: Այդ վրէժ մենք տանք երբ պատմութեան ընթացիկը շատերէ: Հողմը և Բիւզանդիան, որոնք մեզ կոխտուել ուղեցին, ո՛րք են այսօր, չկան: Ո՛րք են Մամուլները, ո՛րք են Թաթարները... չկան: Իսկ Հայ կանգնուելն է զեռն: Վրէժ մենք պիտի ոյնն ձեռք կոտորենք ոչ ոքի վրէժ: Մեր ևս ոճրապարտ Յեղ ու Պետութիւն: Պէտք է որ մեր վրէժը, մեր հուժկու վրէժը անհենք ընելով Ո՛րք են, չկան: Իսկ մենք կանգ և կը մնանք: Եւ միևնույն, մէկ ճակատով պիտի ձգտուինք, պէտք է ուխտելու ձգտել այդ վրէժին: Հայը իր գոյութեան համար գիտէ նահատակուիլ. այդ վրէժի ճամբան ալ այդ պատուանին վրայն է կանգնել: Պատրաստ նահատակուելու զազափարի համար, մեր թեղի գոյութեան համար, եթէ կուզենք նահատակներ չունենալ:

Քանի որ պարագաներ: 1921ին, Հինաձեւ կուրդի պայտքուսակ կուսուսար Գերմանիոյ պատասխանատուութիւնը ընդհանուր պատերազմի մէջ. 1930ին Բրուսիական կառավարութիւնը կը պարտադրէր ետ քայել այն ամբողջ գաղութական միջոցները, որոնք ձեռք առնուած էին պողպատեայ արտադրութեանը: 1932ին Պրուսիան իր բերնով Ունկի ծրարները անգարագրելի կը յայտարարէր և չէր ուզեր ոչ մէկ անսխիմ վճարել իրրև հատուցուած Հինաձեւ կուրդի բերանն էր որ կ'արտասանէր: — Ինչ որ գերմանական եղած է, պէտք է վերադառնայ Գերմանիոյ: Յաղթական պատերազմներու օրերուն պիտի տեսնուին և նորէն պիտի տեսնուին Փարիզ. եթէ նոյնիսկ մեռնիմ, երկինքէն պիտի տեսնեմ ձեզ և պիտի օրհնեմ:

Գալով մարաշխաթ անուցած գաղափարներուն, հանդէպ միջազգային գործազուցութեան, դեռ երկ էր որ անոր կառավարութիւնը Լուսապին մէջ օղբ կը հանէր թարտիոյ ծրարները իր ապագայ Անլուսի և Mittel Europaի երազները իրազորեցու մասնադու թիւններէն առաջնորդուելով:

Հիթլեր գոնէ համարձակութիւնը ունի չի ծածկելու իր խաղը. տեսէք ան ինչպէս կ'արտասայտուի վերջերս, Paris Midi ան թերթին ուղարկած աշխատակցին հարցումներուն (եթէ չենք ստիպիլ, Հիթլեր անպիտան անգամ ըլլալով կըրնայինք Պրուսիան իրազոր մը):

— Երբ որ Պրուսիան վերադառնաւ, կ'ընէ Հիթլեր, թե՛ք ձեզ հայրենակիցներուն որ քան չեն հասկար զգերման հոգիներ... Պրուսիան այնպիսի տառապեցնող ցանկերուն պատճառն է և կը քրոնաջարկ անուց մասնադու իր նեխած յայտնակներուն վրայ. մնայ որ ոչ դուք, ոչ Անգլիան և ոչ ալ Ամերիկան չի պիտի կրնայիք քայել այն բաները, որոնք պարտադրուցան Գերմանիոյ, Լուսք որ մենք ալ վճածու ենք թողնուց ստրկութիւնը: Այն երիտասարդութիւնը որ զիս կը շրջապատէ, մեզուր էլ պարտադրուած գաղութներուն համար արժանի չէ ան զանազաններու անսխիմ մեր ծրարներ վրէժի ծրարներ չէ: այլ ազատագրութեան Պարտ, մինչև մէկ տարի, մենք արդէն պատասճ պիտի ըլլանք: Վերայիլ զանազիրը, ինչպէս նաեւ Նուկի ծրարները: Ապրիլու իրաւունք կուզենք մենք. Միջկան, Բոլոնիան անցըր (couloir), Մէձլ և Տանգիլ... և միւս կորուսած հողամասերը:

— Այլ՞ ար... — Ինչո՞ք չէ... ես ձեզ կը խօսիմ:

անուրով որ միւս իրաւունք ունի ապագան քնորոգելու: Ան այժմ ես կուզեմ գրաւել մողովուրդի ընդհանուր կարծիքը, Գերմանիան արթնցնելու և ոգեւորելու համար և անոր ներմուծելու ազգային վերադարձութեան գաղափարը: Պրուսիական Լուսապին անհինգ կաւոր մէկ լեզուն, ձեռնարկ Միջանք թերթը ևս չի թաճկեր իմ մասնադու թիւնը, յայտնելով որ 24ի ընտրութիւններէն վերջ եթէ Հիթլեր յաղթական հանդիսանայ, ինչ որ անհաւանական չի կատար. այն առան ոչ մէկ բան կարող պիտի ըլլայ նախներոր արգիլել որ տակն ու վրայ չընեն այժմու կարգ ու սարքը:

Ինչ որ այլ ըլլայ, մենք կը կարծենք որ մինչև այն առան որ Պրուսիայի գրուիլը գտնուի տեսնալու, հակելու եւ գործելու կարող կառավարութիւն մը անհայտմար գերման անգամ չորս անգամ պիտի մտածէ խանգարիչ շարժում մը արտաջ:

Մայիսի սկզբը Պրուսիան մէջ կատարուելիք ընտրութիւնները պիտի տան այդ կառավարութիւնը:

Wait and see կըսեն Անգլիացիները. սպասէ և տես: 22 Ապրիլ 1932 Վ. Մ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՍԵՆՆԻԿԷՆ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՆ 1500 ԳԱՐՔԱԿԱՆՆԵՐ

ՆԵՐԳԱՂԵՐ Գ. ԿԱՐԱՒԱՆՈՎ

Ներգաղթի պատահականութեան նոր մէկ գեկոյցէն «Նորից» կը բաղէ հետեւեալ տեղեկութիւնները: —

Ներգաղթի Յր կարաւանի փոխադրութեան համար օրամարտուած է եղեկիք — Քոստ օղեցեալը:

Յր կարաւանին մաս կը կազմեն մօտ 170 հոգի Հին Յուստասանէն, իսկ մնացեալները Մեղիկիցն:

Կարաւանին մաս պիտի կազմեն ընդամենը 1500 հոգի:

Հին Յուստասանէն մաս կազմող ներգաղթուներու մաս մեկուր գործողութիւններ կը սկսին 22 Ապրիլի առաւօտուն: Նար խաւաքած և Փիլիպի Թումկանաւանները, ուրէկ պիտի մեկնին Սեյախիլ:

Սեյախիլէն ներգաղթուներու մաս մեկուր գործողութիւնները պիտի սկսին 25 Ապրիլին և հաւանաբար 26ին մարտնամբայ ելլէ Պարսի:

Ներգաղթի Յր կարաւանին մաս կազմելու համար նոր դիմումներ բացարձակապէս կ'առի չպիտի առնուին:

ԻՆՉՊԷՊՍ ՄԱՅՔ ԵՒ ՍՍԱՆԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայաստանի մէջ ինչպէս յայտնի է հասցրու ՎԵՐԻՔԱՅԻ դուրեպիս իր բաւարար ժողովուրդին: Մեր ընթերցողներուն ձանձոր լինել որ սպուր նպաստաւ, քոստեւ կուսակցութեան Բալախանի խորհուրդի նախագահութեան մէկ պատեճակեալ եղաւ յուստ 22 Մարտի 1932ին, որ կը վերաբերի ՎԵՐԻՔԱՅԻ բազմալու մասին եւ կը կ'Ե. Օ. Երզնկեանի եւ Գ. Ս. Պիլաքարեանի ստորագրութիւնները:

1. Երկրորդ եւ արտաքին հացի գրովներուն բաւարար կը կատարուի հացի կեդրոններու մօտ կազմուած յատուկ մարմիններու միջոցաւ:

2. Հացի գրովները Ապրիլի 15-ին կը սկսին արտադրուել յատուկ մարմիններու յատուկ մարմիններու միջոցաւ:

3. Հացի կեպակներուն աճաւորութիւնները իրաւացիներու եղապատարներու արբերութիւններու օրով երկուր նպաստաւ կ'առնուին: Երբ գոյնով ենք գոյնով ենք: — Երբ արտադրուելու համար կարճ ժամանակով կ'առնուին:

4. Երկուրի նախաձեռնութիւնով վարչութիւնը (որ յիշակուցութիւն) յազարուած է իր բոլոր ուժերը օւրմամբ մէջ գրեցով կարգով սուղելու եւ կարգաւորելու օրովները: Այն ամենքեր որոնք հացի գրովները անկանով վիճակով մէջ կը պահեն, վարչական պատասխանատուութեան կ'ենթարկուին:

5. Բոլոր նախաձեռնութիւնները պատասխան ունենայ հետեւի փաստաթուղթերը: — 1) Հիմնական. ձեռնարկներէ, կազմակերպութիւններէ փաստաթուղթերէ ստորագրութեան, որուն մէջ պիտի կ'ուսուցուին ընդամենը 14 արեւելեան երկրներու հարցերը: 2) Միջին. ձեռնարկներէ, կազմակերպութիւններէ փաստաթուղթերէ ստորագրութեան, որուն մէջ պիտի կ'ուսուցուին ընդամենը 14 արեւելեան երկրներու հարցերը: 3) Միջին. ձեռնարկներէ, կազմակերպութիւններէ փաստաթուղթերէ ստորագրութեան, որուն մէջ պիտի կ'ուսուցուին ընդամենը 14 արեւելեան երկրներու հարցերը:

պիտի Երկրայացեան ձեռնարկները կ'առնուին իր փոխադրուած կամ պատեճալով:

6. Վերոյիցեալ փաստաթուղթերը չի ներկայացնող նախաձեռնութեան հացի գրով չի օրի:

7. Կողմ պատեճալով ներկայացնող նախաձեռնութեան փոխադրութեան համար օրամարտուած է եղեկիք — Քոստ օղեցեալը:

8. Հացի գրովները բաւարարուած է Գ. Ս. Պիլաքարեանի, Ե. Բալախանի եւ Սալաքարեանի, որոնք վարչութիւն իսկ նախապատասխանած առաջաճի պիտի Ե. Ս. Պիլաքարեանի անձեռնարկներով, որոնք արտադրուելու համար օրամարտուած է եղեկիք:

9. Միջին ամսագրով 200 ոսթիկաններ վերոյիցեալ յանձնարարութիւն օրամարտուած է եղեկիք:

10. Որպէս զի ժողովուրդը գրովները ստանալու համար հերթի յայտակ երկուր քիտեր ու ասեմ կ'առնուին:

11. Հացի կեպակներու մօտ կազմուած է օճեցեալեան վիճակագրական, գտնուածները կատարող եւ հաճեցներ բնող ուղեւոր մարմիններ, գործը ղիւստեցելու նպաստով:

12. Կը յանձնարարուի սեղակեան կողմերուն եւ պատեճալովներուն, յուր վերաբերուած ցոյց ալ եւ ղիւստեցելու փաստաթուղթերու համար դիմում կատարուած ժողովուրդին դիմումներ. ձեռնարկ կատարող պատեճալովները պատասխանատուութեան կ'ենթարկուին:

13. Սահմանայ հացի գրովները ձեռնարարուած է եղեկիք: 20՝ կողմի պիտի կ'առնուին:

14. Այլ գրովները կը կիրաւուր, կարգապէս երկուր հացի պիտի հակառակուի համար:

ԵԹԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄԸ ԾԱԳԻ...

191,000 Ֆրանսացի զինուորի դեմ

250,000 գերման զինուոր կազմ ու պատրաստ

Մարտի 4-ը զբաղեցրեց Պատերազմի 191,000 Ֆրանսացի զինուորի դեմ 250,000 գերման զինուորներ պատրաստ պիտի ըլլան անմիջապէս:

Այսպէս, Ֆրանսա խաղաղութեան ատեն ունէր 200,000 մարտական զինուոր սպաններն ալ հաշուելով 36,000 ոստիկան-զինուոր, 18,000 մարտական զէտ, 7,000 անտաստպահ եւ 100,000 նորագիր զինուոր, որոնք զուրկ են անհրաժեշտ մարզանքէն:

Մարտական 200,000-նոց բանակին պէտք է զեղիլ 70,000 հոգի, որոնք պիտի զբաղուին գաղութները: Կը մնան 130,000 զինուոր որոնց վրայ աւելցնելով 1,000 ոստիկան-զինուորները, դէտերն ու անտաստպահ զինուորները, կ'ունենանք 191,000-նոց բանակ մը, որ պատրաստ պիտի ըլլայ կռուի մտնելու:

Գայով գերման բանակին, անկախ ունի 250,000 մարտական զինուոր հետեւեալ ձևով: Պատերազմական նախարարութեան տրամադրութեան տակ կը գտնուի 100,000 զինուոր՝ քաղաքային ոստիկանութիւնը կազմուած է 150,000 զինուորէ, ասկէ զատ կան 29,000 մարտական զէտեր: Համազումը 279,000 զինուոր, սպաններն ալ հաշուելով: Ասոնց 250,000-ը 6 տարուայ զինուորական ծառայութիւն կատարած է եւ պատրաստ է առաջին առթիւ կռուի մտնելու:

Ով առեւանգեց փոքրիկ Լինս պերկը

Նիւ-Յորք.— Ոստիկանութիւնը ապացոյց ձեռք բերաւ որ իր զաւակը ետ տալու համար Գին, Լինսպէրկի կողմէ վճարուած 50,000 տոլար փրկագինը անցած է ձեռքը ոչ թէ յափշտակիչներուն, այլ հակառակորդ աւազակախումբի մը, որուն պետն է նշանաւոր աւազակ մը, Երարեցուրի Պատոն: Երբ զոգրուած: Հիմա կը հասկնուի թէ աւազակները ինչու չեն ուզած ետ տալ իրենց զոքը: Հիմա այս աւազակախումբին հետ կը բանակցի Բրոք. Գոնտոն եւ տարակոյս չկայ թէ անոր պետին ուղղուած էր ձեռք ստորագրութեամբ վերջին կողմ, որ կ'ըսէր. «այո՛ւ, լոկ ձեզի հետ պիտի աշխատինք: Մէկու մը բան մի՛ ըսէ՛ք» Երկրորդ լրջօրէն կասկածելի անձն է Երարեցուրի Պատոն: Ստացուած մէկ բանի հետագիրը՝ նրա անկախ ինքնակամը ներքին էին թէ Հէրրի Ֆրիչըր Անգլիա գացեր էր Իտալիա երբ շուրջ շաբաթուրդ: Բայց յոյս չկայ ձեռքալեւելու Երարեցուրի Պատոն: Կապուել մէջ, ուր ժամանած էր շուրջաւար: Այդպէս նա ապագայ անթիւ հետազոտող հաղորդեց թէ հոչակա որ աւազակապետը չէր գտնուէր իր նաւուն մէջ:

10 ԲԻՆՏԵՐ ԵՒ 2 ՈՐԱԳԻՍ ԵՒ ՄՊԱՆՈՒՐԳ ՄՊԱՆՆՈՒՄԸ

Պաղտատ.— Անգլիական սաւառակները ձանր պարտութեան մատնեցին Բիւրոս ապստամբները, որոնցմէ տասը սպանուեցան: Բազմաթիւ Բիւրոսներ ալ փրկուած են:

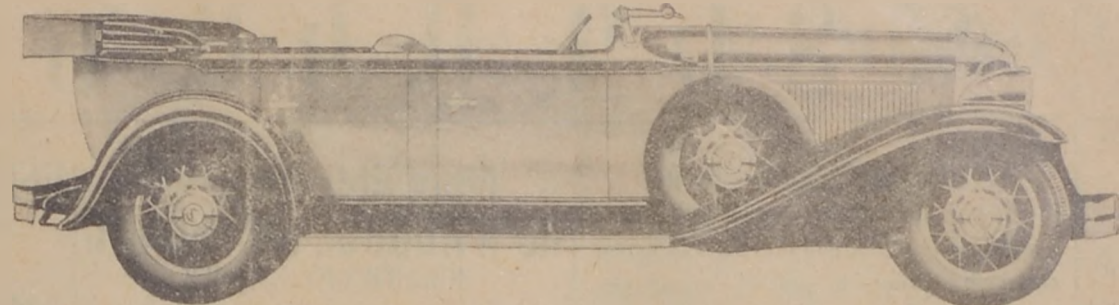
Բիւրոսներուն դէմ գործող երկու Իրաքցի սոսնաւորներ սպանուեցան, իրենց սպանուած լեռան մէջ ինկած եւ ջախջախուած ըլլալով:

ԱՐՏ. ԳՈՐԾԱՎԱՐԸ ՊՈՒՆՄ ԶԱՍՄԻ ԵՒ ԱՆԳԱՐԱ ՍԵՎԵՑՄԱՒ

Պոլիս.— Արտաքին գործաւոր Թէվֆիք Բիւրալի պէ, երկէ ճիշդ կէսօրին ժընելէ քաղաք ժամանեց Արեւելեան ճակատագրով: Կայարանը, գործաւորին ընդառաջ գազած էին քաղաք գտնուող երեսփոխանները, կուսակալ Մուհիտտին, օգնականը՝ Յազը, ոստի. տնօրէն Սիւրիքա պէյերը եւ իր մտերիմ ծանօթները: Լրագրողներու զանազան հարցոցի մեջ արտաքին գործաւորը յայտնած է.— Մուսիա երթալու համար շարժաթ օր դարձնալ Պոլիս պիտի գամ, այն ատեն ձեռք հետ տեսնուելու յարմար առիթը կ'ունենամ, առայժմ ոեւէ ըսելիք չունիմ:

ԳԱՐԻՒՒՆԻ Թ. ԹԵՐԶԵԱՆ (ԵԼԵՔՏՐՈՎԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա
Ինչպէս զիւրմասշտի պայմաններով կը կատարենք ամէկ կարգի բիւրոսական լոյսի գեներատորներ (Installation), ինչպէս Լաւ Եօթեր եւ Երկամբներ:
Վաճառատուն կ'ստանանք նաեւ բոլոր բիւրոսագործիքներու Գործարարներ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու բիւրոս-Գործարարներ: Վաճառատուն Philips եւ Lux բիւրոս. լամպերու եւ ամէկ սեպակ բիւրոսական պիտոյիքներու:
Վաճառու գիւրուքիքներ.
Հասցէ — Վ. Ուրուեանի գրասեն կ'ը Պոլիս. Բ. Ք. 491

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աւելարիա եւ չակ ինճեւարժները որոնք 6-8 սիլինդր ունին, ԱՄԵՐԱՏՈՒՆԵՐ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻՍ ՄԱՐԿԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱՒԻՒՎ ՎՐԱՅ ԵՒ

ՎԸ ՓՆՏՈՒՄԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:
ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժներու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈՒՄԻՆՈՒՐԵՔ, ԳԵՂԵՑԻՍ, ՉԼՈՒՄԻՆՈՒՐԵՔ ԵՒ ՀԱՆԳՍԱԿՆՈՒՐԵՔ, Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին:
ԳՌԱՅՍԼԵՐ օժտելու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուններուն մէջ: Լիբանանի, Սիւրիոյ եւ Իրաքի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝
NAAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TEL. 32-29
Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցչութիւն՝ Գ. Ե. Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, Բ. Ք. 202, Հալեպ

ՏՊԱՆԱՏ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍՈՒՅԻ - ԱՍԵՆՍՈՒՅԻ
ՎԿԵՆՍԻ ՊԵՏՐՈՒՍ ԱՍԵՐԻԿԵՆ ՀԵՍՍՍՍՈՒՅԻ
Կրեդիտի ամէկ օր լացի կ'իյնայինք կ'ստանանք 8-12 կեսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ Capuciniեռու եկեղեցիին կից Արգարու թեան պալատին ետև:

P.S. 220
غرش
Standard
Najjar

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat (սիլի) Internes եւ այժմ միայն ՍՍՍՆԳԵՏ ԴժՅ Ծրանական հիւանդանոցի ԱԶԲԻ, ԳԹԻ, ԿՈՆՈՐԴԻ, ԱՅԱՆԶԻ Ե ԳԼԵՈՒ Ինքնաշարժներու բաժնի:
Հիւանդանոցի կէտէ վերջ ժամը 8-6
Իր գրիֆին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդանոցը ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ օրուած մուտքի բարձրով:
Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10-12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՍՍՍՆԳԵՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԻՍԿԱՆ ՀԻՒՆԴՈՒՄԵՆԵՆԸ
Իր դարմանատանը հաստատուած է, ՍՍՍՈՒՐՎՈՒՅԻ ՎՈՐՅԻ, Տօքթ. Եօթերեանի (ասամբալոյ) դարմանատան կից.
Հիւանդանոցի ժամեր՝
Կէսօրէ առաջ ժամը 8-12
Վերջ ժամը 2-6

Կարի եւ Չեւագիտութեան Դասընթացի Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՉԱԿՈՒՇԻ
ԲԱՌԻՉԵՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿՈՒՅԵՆ
Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտութիւն, Տիկին Մարի Երամեան կը վերագրուայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նօ. 78 ամ կ'ընդունուի:
Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոդով: Իր առակներով կ'օժտէ Բարիկի աւստրիական Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԻԹԻՆՆՆԵԱՆ

(Տօքթ. Խրաւաղիտարեան)
ՎԱՍԱՆԶԵՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Հիւանդանոցի թեանը հարմարաբար փաստարարի ՄԵՐՎ ԱԶԻԶ ԵՒ ՀԱՇԻՄԻ
Դրասանեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9-12 Կէսօրէ վերջ 3-6
Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՒՆԴԱՆՆԵՆ 1-28

Տմբուն շինուած Վայելու Տիկին Հիւանդանոցի ընդհանուր Կարգաւարտ

Անու յսկանիչ-ներ՝
ՈՐԱՆՅՈՒՎ ԿԸ ՉԱՏՈՐՈՒՄԵՆ
ԱՓՈԼԼՈ ՖՕՆՈՆԵՐԸ
Հրատարակի վրայ գրաստանը բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Արջ-Սոֆիստները, Մանուաւոր վերջին նոր մտնելները, որոնք հասած են արդէն, անկարգանքի են իրենց տոկոսներով, վայելու թեանը եւ մասնաւոր գիտներով:
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd (of London)
ՎՓՈԼԼՈ՝ ՓՕՆՈՆԵՐՈՒ ԹԵԿՆՈՐԸ !!!
Կատարելաբար հարմարաբար համար անգամ մը այցելեցէ՛ք MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորագրիչ եւ ֆոնօլ մակն՝ անկիլի, օրակի եւ առակներով ԳԻՐՈՒՄԵՆԵՆԸ
Հարգ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղտատի, Անգլիոյ, Սիւրիոյ եւ Կիպրոսի —
ԳՐՈՒՄԵՆԵՆ ԿՈՆՏԱՆԻՆԵՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

226

ժանան, ինչպէ՛ս գուշակեց անկախ, որ թշնամին կը փախչի:
Անորանիկ կը կասէ, որ գիշերը ոչ մէկ չարժուած չըլլար, ուրեքն թշնամին կը պատրաստուի փախչիլ:
Զօրքը ոտքի կը կանգնէ եւ գիշերուան մթնօթեան մէջ կը տեղայ սարսափելի կրակ զայտին վայր:
Առաւօտուն լոյսը կը տարածուի, մերիները արագ զէն դիակներու վրայ կ'ոխտելով կ'անցնին Տիւրիան քաղաքը առանց մէջը ժանելու հալածելու համար թշնամին: Բայց ուսական զօրքը զանդաղ է եւ չիքնար հասնիլ թշնամիի ետև:
Անորանիկ կը հայածէ թշնամին, մինչև ուս ձիւաւորը կի հասնի, թշնամին աւելի շուտ կը փախչի:
Տիւրիանի ճակատամարտը տարուած էր յազմութեան թեանը: Կողմանք փրկուած էր:
Թրքական պատերազմի երկրորդ նշանակելի պարտութիւնն է, առաջինը ըլլալով Սարիզամիլի ճակատամարտը:

5. ՎԱՆԻ ՀԵՐՈՍՄԱՐՏԸ ԵՒ ՏԻԼԻՄԱՆԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Այս երկու մեծ զէպքերը իրարու հետ կապուած են սերտ կապով:
Վանի վայր ձեւեղեթ փաշան կ'սպասէր ինչիս փաշայի ուղարկուած յաղթութիւններուն, որպէս զի կարենար Վանի յեղափոխական ժողովուրդի վրայ զօր տալ եւ վերջին Այգեատանը:
Վանի երիտասարդութիւնը կը զարներ թրքական բանակի թիկունքին:
Ինչպէ՛ր թէ յաջողէր իր զէպի կողման արշաւանքին մէջ, անեանայ հաւանականութեամբ, մեր Վանի

227

մեծ, վայելու, անականօրէն զեղեցիկ ժեսթը չէր պէտք տրուի այնքան պատմական յաջողութեամբ:
Տիւրիանի ետքն է, որ Սարիլը կը հեռագրէ ձեւեղեթին լեռն վանը եւ անցնիլ լեռն միւս արջը:
Որովհետև ինք ստիպուած էր նահանջիլ տարբեր ուղղութեամբ եւ չէր կարող ինչալ իր բոլոր ուժով Այգեատանի վրայ:
Եթէ Անորանիկը չի հայածեր թշնամին, անկախ եւ երթար Վանի ուղղութեամբ:
Մայիսի առաւօտ մը ձեւեղեթը կանցնի լեռն միւս արջը:
Այգեատան արտած էր եւ յաղթած:
Անորանիկ իր զօրախիւնով անցաւ Պաշայէ եւ զօրութիւնով վերջուց քաղաք Վանի արտատարութեան երթք օր առաջ:
Պաշայէի գրաստանը կարեւոր էր, որովհետև Վանի մէկ կողմը թրքական զօրքերը բոլորովին մարտուեցան:
Միևնոյն ատեն թեպիլիքի զօնով արդէն կը յառաջանային մեր միւս նորակազմ կամաւորական զուգորդը զէպի Վանի թեպիլիքի վանի սարսափելի կայունութիւնը:
6. ԿԱՏՎԱՆԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԵՐԸ ԵՒ ԸՆԿՆԱՆՈՒՐ ՆԱԶԱՆՃԸ
Վանի գրաստանը յետոյ մեր կամաւորական զուգորդը միացան իրարու իրենց ստանալիս առանձին հրամանատարներով:
Հայ կամաւորներու խումբերու միացումով կ'ստեղծուէր մասաւորապէս 4000 կամաւորութիւն: Այդ միացեալ խումբերու ուղղական հրամանատարութիւնը

ՕԳՆԵ ԳՈՒՆ ՔԵՉԻ ԵՒ ԱՍՏԸ ՔՈՒՆ ՊԵՏԻՍ ԳԵՆԸ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏԸ (L'ETOILE du FOYER)
Առեւտրական եւ կրթագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— գրամազուրի՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրանք-ի բարձրագոյն վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:
Կեդրոնակայան.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԿՆԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱՎԱՐՈՒՄԻՆ Արեւելեան պետութեանց Սալոյ Օթիկի ԵՏԵ՛, Պոլիսի Պէյրոս

ԵԼԵՒՄՏՈՎԱՆ ԶԻՒՎ Աւանդի պարսկապարտիւնի ՕԺԻՏ

Գրաշուտարեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:
ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000-է աւելի անդամ ունի Միւնչի 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, զբաւով 500 միլիոն, աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամէն բիւրակցութիւն ուղղի՝ B.P. 821, Beyrouth